

ЖШС «Rating agency «Rakurs»

**ЕСЕП
корпоративтік басқаруды бағалау қорытындылары бойшиша
«Қазавиақұтқару» АҚ**

Астана 2025 жыл

Мазмұны

Тәуелсіз сарапшының етініші.....	3
Терминдер мен анықтамалар	4
Бағалауды жүргізу тәсілдері.....	4
«Қазавиакұтқару» АҚ корпоративтік басқару практикасының Корпоративтік басқаруды бағалаудың белгіленген критерийлеріне сәйкестігін талдау	6
Корпоративтік басқару диагностикасының ізтижелері бойынша бағалау	34
Анықталған сәйкессіздіктерді жою және «Қазавиакұтқару» АҚ корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі практикалық ұсныымдар.....	36

Тәуелсіз сарапшының өтініші

«___» желтоқсан 2025 жыл

Құрметті ханымдар мен мырзалар

Біз бірлескен ынтымақтастығымызды жоғары бағалаймыз, оның нәтижесі 2025 жылғы 1 желтоқсандағы № 050440005787/250592/00 қызметтерді сатып алу туралы шарт шеңберінде «Қазавиақұтқару» АҚ корпоративтік басқаруды бағалау қорытындылары жөніндегі есеп (бұдан әрі - Есеп) болды.

Есеп корпоративтік басқарудың ағымдағы деңгейін бағалауды ұсынады және корпоративтік процестерді одан әрі жақсарту және онтайландыру үшін бастапқы нүктे бола алады.

Біз Сіздің компания басқарудың жоғары стандарттарын көрсетіп отырғанына және корпоративтік басқарудың барлық қатысушыларының мүдделерін қоргауга үмтүла беретініне сенімдіміз.

Ұсынылған деректерді талдау негізінде қол жеткізілген нәтижелерді және Сіздің компанияның корпоративтік басқару қағидаттарына адалдығын растайтын рейтинг берілді.

Бағалауды табысты аяқтауға және осы Есепті дайындауға мүмкіндік берген тиімді өзара іс-қимыл мен үйлестіру үшін алғыс айтамыз.

Ізгі тілектермен және құрметпен,

Абильбеков Нурлан

Директор

ЖКМС «Rating agency «Rakurs»

Терминдер мен анықтамалар

Қоғам/Компания - «Қазавиакүтқару» акционерлік қоғамы

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2025 жылғы 27 қантардағы № 27 бұйрығымен бекітілген Корпоративтік басқару кодексі.

ТТК - тиімділіктің түйінді көрсеткіштері.

ҚР - Қазақстан Республикасы

Қоғамның жарғысы - ҚР Қаржы министрлігі Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің 2011 жылғы 04 сәуірдегі № 208 бұйрығымен бекітілген «Қазавиакүтқару» АҚ жарғысы.

Бағалауды жүргізу тәсілдері

Компанияның корпоративтік басқаруын бағалау Мемлекет бақылайтын акционерлік қоғамдарда корпоративтік басқаруды бағалау қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады Экономикалық ынтымақтастық және даму үйымдарының корпоративтік басқару қағидаттарын ескере отырып, «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 182-бабының 2-тармағына сәйкес әзірленген Қазақстан Республикасы Экономикалық даму және сауда министрінің 2011 жылғы 6 маусымдағы № 157 бұйрығымен бекітілген мемлекет қатысатын компаниялар үшін корпоративтік басқару бойынша Экономикалық ынтымақтастық және даму үйымдарының ұсынымдарын, корпоративтік басқару жөніндегі Қазақстан Республикасында қабылданған өзге де халықаралық ұсынымдар.

Корпоративтік басқарудың талданатын компоненттерінің/кіпі компоненттерінің құрылымы:

1 Корпоративтік басқару құрылымы	
1.1.	Корпоративтік басқару құрылымы
1.2.	Корпоративтік басқару қағидаттарын жалпы ұстану
1.3.	Қаржы-мұдделі тарантардың құқықтары
1.4.	Мұдделер қақтығысы
1.5.	Құзыреттерді шектеу
2 Процесстер	
2.1.	Директорлар кеңесінің тиімділігі
2.2.	Атқарушы органдың тиімділігі
2.3.	Сыйақы және сабақтастық
2.4.	Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару
2.5.	Комплаенс
2.6.	Жоспарлау және мониторинг
3. Корпоративтік басқарудың ашықтығы	
3.1.	Ақпараттық саясат
3.2.	Қаржылық ақпаратты ашу

3.3.	Қаржылық емес ақпаратты ашу
3.4.	Аудиторлық процесс
3.5.	Ішкі аудит

Әрбір компонент бойынша орындалу/сәйкестік дәрежесіне бағалау жүргізіледі.

Бағалау әрбір жеке компонент бойынша рейтинг беру қағидатына негізделді. Әрбір кіші компонентте талдауға арналған критерийлер болды, оларды консультанттар төменде ұсынылған 5 (бес) балдық шкала бойынша бағалайды:

Бағалау	Балл	Түсіндірме
Орындалмайды	0	Критерийде көрсетілген шарттардың ешқайсысы орындалмайды
Көбіне орындалмайды	0,25	Критерийде көрсетілген шарттардың аз ғана бөлігі орындалады
Ішінше орындалады	0,5	Критерийде көрсетілген шарттардың жартысы орындалады
Көбіне орындалады	0,75	Критерийде көрсетілген шарттардың басым бөлігі орындалады
Орындалады	1	Критерийдің барлық шарттары орындалады

Әрбір кіші компонент және компонент бойынша балдар жинақталады және әрбір кіші компонент және компонент бойынша алынған сома тиісінше әрбір кіші компонент және компонент бойынша баллдардың барынша ықтимал санына бөлінеді.

Үздік практикага сәйкестіктің қорытынды мәні барлық компоненттер бойынша алынған соманы барлық компоненттер бойынша ең жоғары ықтимал балл санына бөлу жолымен айқындалады.

Корпоративтік басқару деңгейі сараптамалық жолмен бағаланады, бұл ретте сараптамалық шікір Тапсырыс берушінің/Қоғамның шікірін көрсетпеуі мүмкін.

«Қазавиақұтқару» АҚ корпоративтік басқару практикасының Корпоративтік басқаруды бағалаудың белгіленген критерийлеріне сәйкестігін талдау

1. Құрылымы

1.1. Корпоративтік басқару құрылымы

1.1.1. Компанияның ішкі құжаттарында миссиясы, негізгі қызмет мақсаттары және қызмет түрлері айқындалған.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің 2011 жылғы 04 сәуірдегі № 208 бұйрығымен бекітілген Қоғам Жарғысының 4-бабында Қоғам қызметінің мәні мен түрлері бекітілген.

1.1.2. Менеджмент Компанияның қызметіне тиімді және нақты бақылауды жүзеге асырады және акционерлер мен мемлекеттің жедел қызметке араласуына ұшырамайды.

Орындалалы

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамның Жарғысында Жалғыз акционер (10-бап), Директорлар кенесі (11-бап) және Атқарушы орган (жеке-дара) - Бас директор (12-бап) арасындағы екіліктіктер ажыратылған.

Сонымен қатар, ККУ-ның негізгі қағидаттарының бірі Жалғыз акционердің құқықтары мен мүдделерін қорғау қағидаты болып табылады.

Қоғамның құрылтайшысы (Жалғыз акционері) КР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті атынан КР Үкіметі болып табылады. Пайдалану құқығы Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігіне берілді. Жалғыз акционердің құқықтары мен міндеттері Қоғам Жарғысының 8-бабында көзделген.

1.1.3. Компанияның корпоративтік басқару құрылымы акционерлердің жалпы жиналысында (жалғыз акционердің шешімімен) бекітілген ішкі құжаттарда нақты айқындалған, оның ішінде Компанияның органдары, олардың құзыretі мен есептілігі, сондай-ақ Компания органдары мен органдары мүшелерінің құқықтары мен міндеттері айқындалған. Компания органдарының қосымша құзыretі акционерлердің жалпы жиналысынан өзгеше (жалғыз акционердің шешімі)

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Жарғыға сәйкес Қоғамның органдары:

- 1) жоғары орган - акционерлердің жалпы жиналысы (Жалғыз акционер);
- 2) басқару органы - директорлар кеңесі;
- 3) атқарушы орган (жеке-дара) - Бас директор.

Қоғамның Жарғысында оның органдарының есептілігі айқындалған және Жалғыз акционер (10-бап), Директорлар кеңесі (11-бап) және Басқарма (12-бап) арасындағы құзыреттер ажыратылған.

Қоғам органдарының өкілеттіктері шектелген, қайталанбайды және Қазақстан Республикасының акционерлік қоғамдар және мемлекеттік мүлік туралы заңнамасына сәйкес келеді.

1.1.4. Меншік құрылымы ашық болып табылады, акционерлердің құқықтары мен меншік құқықтарына билік ету тәртібі ішкі құжаттарда нақты айқындалған, бұл туралы ақпарат қөшилікке қол жетімді

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамның Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен регламенттегін акционерлік қоғамның үйымдық-куқықтық нысаны болады. Қоғамның Жарғысында оның органдарының есептілігі айқындалған және Жалғыз акционер (10-бап), Директорлар кеңесі (11-бап) және Басқарма (12-бап) арасындағы құзыреттер ажыратылған. Сондай-ақ Жалғыз акционердің құқықтары мен міндеттері көрсетілген (8-бап).

Жалғыз акционердің мұдделерін қозғайтын ақпарат қаржылық есептілік депозитарийінде интернет-ресурсында уақытылы орналастырылады.

Қоғамның интернет-ресурсында <https://kazaviaspas.kz/about/ru/> қосымша бетінде Қоғамның меншік құрылымы ашылған

Жалғыз акционер өз құзыретіне жататын мәселелер бойынша шешімдерді жазбаша түрде жеке-дара қабылдайды.

1.1.5. Компанияның корпоративтік басқару құрылымында кемінде үш және оннан аспайтын директорлардан тұратын директорлар кеңесі құрылды. Директорлар кеңесінің құрамы тұрақтылықпен сипатталады, бірақ тұрақты ротациялауға жатады.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғам Жарғысында 11-бабында «Қоғам органдарының қызметін үйімдастыру тәртібі» Директорлар кеңесінің қызметі регламенттелген.

Сондай-ақ қызмет тәртібі, оның құзыреті және Директорлар кеңесінің Төрағасы мен мүшелерінің рөлдері КБК-мен регламенттелген (6-параграф).

Диагностика сәтінде Қоғамның Директорлар кеңесі 5 директордан тұрады.

Директорлар кеңесінің құрамындағы тәуелсіз директорлардың саны - 2, бұл Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы санының 40% -ын құрайды.

КБК директорлар кеңесінің ұсынылатын сандық құрамы 3-тен 11 адамға дейін құрайтынын анықтады (50-тармак).

Бұл практика корпоративтік басқарудың үлгілік кодексіне және корпоративтік басқару бөлігінде ЭҮДҰ стандарттарына сәйкес келеді.

1.1.6. Компанияның Директорлар кеңесінің мүшелері компанияның бизнесі мен қаржылық нәтижелерін түсіну үшін қажетті біліктілікке ие. Атап айтқанда, компанияның атқарушы емес директорларының, оның ішінде акционер өкілдерінің ұқсас салада жұмыс тәжірибесі бар немесе терең функционалдық білімі бар. Компанияның тәуелсіз директорлары жеке сектордағы белсенді бизнес-қызметке тартылған

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Директорлар кеңесінің құрамына 5 директор кіреді. Директорлар кеңесінің құрамындағы тәуелсіз директорлардың саны - 2. Директорлар кеңесі мүшелерінің орташа жасы - 45-50 жас.

Директорлар кеңесі директорларының біліктілігі мен жұмыс тәжірибесі Қоғамның басқару органының толыққанды және тиімді қызметі үшін жеткілікті.

Тәуелсіз директорлардың жариялыштырылған назарга ала отырып, олардың жұмыс тәжірибесі басқа да ашық дереккөздерден алынған ақпаратпен расталған.

1.1.7. Компанияның директорлар кеңесінің құрамы теңгерімді болып табылады, онда мажоритарлық акционердің өкілдері де, миноритарлық акционерлердің өкілдері де, сондай-ақ тәуелсіз директорлардың жеткілікті саны бар

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Диагностика кезінде Директорлар кеңесі 5 директордан тұрады.

Директорлар кеңесінің құрамындағы тәуелсіз директорлардың саны - 2, бұл

Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы санының 40% -ын қурайды.

ДК мүшелерінің Т.А.Ж	ДК құрамындағы мүшелік кезеңі
Турсынбаев Кеген Ахметович 10.2024 жылдан - КР Төтеншің жағдайлар вице-министрі	2025 жылғы тамыздан бастап ДК мүшесі (КР ТЖМ 15.08.2025 ж. № 327 бүйрығы)
Тынысбеков Бауржан Аскарович С 27.05.2024 КР ҚМ ММЖК төрагасының орынбасары	2024 жылғы желтоқсаннан бастап ДК мүшесі (КР ТЖМ 04.12.2024 ж. № 449 бүйрығы)
Дауталиев Марат Манапович Тәуелсіз директор	2023 жылғы қарашадан бастап тәуелсіз директор (КР ТЖМ 17.11.2023 ж. № 351 бүйрығы)
Тулебаев Ербол Утепович тәуелсіз директор	2024 жылғы шілдеден бастап тәуелсіз директор (КР ТЖМ 02.07.2024 ж. № 255)
Камалов Алпамыс Амирғалиевич 09.2024 жылдан бастап - Бас директор	2024 жылғы қыркүйектен бастап ДК мүшесі

1.1.8. Директорлар кеңесінің құрылымында аудит, тағайындаулар, сыйақылар және стратегиялық даму мәселелері бойынша комитеттер құрылды. Комитеттер директорлар кеңесінің кемінде үш мүшесінен тұрады, олардың көпшілігі бұл үшін қажетті білімі бар тәуелсіз директорлар немесе миноритарлық акционерлердің өкілдері (болған жағдайда) болып табылады.

Орындалмайды

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Қоғамның КБК Директорлар кеңесі жаңынан Комитеттерді міндегі түрде қалыптастыру көзделмеген, сонымен бірге КБК кейбір мәселелерді Аудит комитетінің отырыстарында қарауды көздейді:

- тәуекелдерді басқару жүйесі, ішкі бақылау және аудит (158, 159, 164, 168 параграфының 18-тармақтары);
- ақпаратты ашу (21-параграфтың 183-тармагы).

Сондай-ақ «Акционерлік қоғамдар туралы» КР Заңымен (53-1-бап) және Корпоративтік басқарудың үлгілік кодексімен (8-параграф) Директорлар кеңесі жаңындағы Комитеттерді қалыптастыру жөніндегі императивтік норма көзделген.

1.2. Корпоративтік басқару қағидаттарын жалпы ұстану

1.2.1. Компанияда Корпоративтік басқару кодексі бекітілді, онда компанияның Корпоративтік басқарудың үлгілік кодексінің қағидаттарымен келісілетін компанияның корпоративтік басқару қағидаттары көрініс тапқан және компания оларды іс жүзінде ұстанады.

Көбіне орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

В КБК 7 негіз қалаушы қағидат айқындалған:

- 1) өкілеттіктердің аражігін ажырату қағидаты;
- 2) Жалғыз акционердің құқықтары мен мүдделерін қорғау қағидаты;
- 3) Қоғамды Директорлар кеңесі мен Басқарманы тиімді басқару қағидаты;
- 4) орнықты даму қағидаты;
- 5) тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және ішкі аудит қағидаты;
- 6) корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын реттеу қағидаты;
- 7) Қоғам қызметі туралы ақпаратты ашудың аптықтығы мен объективтілік қағидаттары.

Қоғамның Директорлар кеңесі Қоғамның корпоративтік басқарудың бекітілген қағидаттарына және олардың тиімділігіне сүйенуін үнемі бағалайды, сондай-ақ тиісті шешімдер қабылдай отырып, Корпоративтік басқару кодексінің (бұрын қолданыста болған) ережелерін сақтамау жағдайларын қарайды.

Сонымен бірге, Қогамда орнықты даму мәселелері (Корпоративтік басқару кодексі қағидаттарының бірі) ішкі нормативтік күжаттармен регламенттелгенін растау жок

1.2.2. Компанияда Іскерлік этика кодексі бекітілді, онда корпоративтік мінез-құлық пен іскерлік этика қағидаттары көрініс тапқан, Компанияның Іскерлік этика кодексінде бекітілген іскерлік этика қағидаттарына сәйкес келетін компанияның қызметкерлері мен лауазымды тұлғалары ұстануы тиіс. Компания барлық қызметкерлер мен компанияның лауазымды тұлғаларының Іскерлік этика кодексінің ережелерімен танысыуы, жаңартылуы және білімін тексеруі үшін шаралар қабылдайды. Компания Іскерлік этика кодексінің ережелерін бұзу туралы құпия хабарламаларга, сондай-ақ оның ережелерін түсіндіруге мүмкіндік береді.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамның корпоративтік этика кодексі Бас директордың 2017 жылғы 16 қарашадағы № 301 бүйрүгімен бекітілген, Қоғамның барлық қызметкерлері басшылыққа алатын негізгі құндылықтар мен мінез-құлық стандарттарын белгілейтін қағидалар жинағы болып табылады.

Негізінде Қоғамның қызметі қалыптасатын негізгі корпоративтік құндылықтар мыналар болып табылады:

- құзыреттілік және кәсібілік;
- адалдық және әділдік;
- жауапкершілік;
- ашықтық;
- адамның жеке басын құрметтеу;
- патриотизм.

КБК-нің 178-тармагына сәйкес мұдделер қақтығысын болдырмаудың негізгі қағидаттары, оларды анықтау, бағалау және шешу тәсілдері директорлар кеңесі бекітегін Қоғамның Іскерлік этика кодексінде бекітіледі.

1.2.3. Компанияда тікелей директорлар кеңесіне бағынатын корпоративтік хатшы тағайындалды. Корпоративтік хатшы озық практикада көзделген, директорлар кеңесінің және акционерлердің жалпы жиналысының жұмысын техникалық қамтамасыз ету жөніндегі функциялардан асатын функцияларды жүзеге асырады. Корпоративтік хатшы өз функцияларын анық түсінеді. Компанияның корпоративтік хатшысының қызметі оның қызметінің барлық қажетті аспектілерін реттейтін корпоративтік хатшы туралы ережемен реттеледі

Көбіне орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Директорлар кеңесінің қызметін тиімді ұйымдастыру және Бас директордың Жалғыз акционермен, Директорлар кеңесімен өзара іс-кимылы мақсатында Корпоративтік хатшы тағайындалады.

Корпоративтік хатшыны тағайындау, оның өкілеттік мерзімін айқындау, оның өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату, сондай-ақ корпоративтік хатшының лауазымдық жалақысының мөлшерін және сыйақы шарттарын айқындау Қоғам Жарғысының 11-бабы 37-тармағының 13) тармақшасында регламенттелгендей, Қоғамның Директорлар кеңесінің айрықша құзыретіне жатады.

Қоғамның КБК Қоғамның корпоративтік хатшысын тағайындауды және оның өкілеттіктерін тоқтатуды регламенттейді; корпоративтік хатшының міндеттері мен функциялары.

Корпоративтік хатшының қызметі Директорлар кеңесінің 2011 жылғы 23 желтоқсандағы № 2 шешімімен бекітілген Қоғамның Корпоративтік хатшысы туралы ережемен регламенттелген, онда функциялар, құқықтар мен міндеттер, Қоғам органдарымен өзара іс-кимыл тәртібі, біліктілік талаптары, кандидаттарды іріктеу рәсімдері, корпоративтік хатшыны тағайындау және басқа да ақпарат регламенттелген.

Сондай-ақ Корпоративтік хатшы туралы ережеде Қоғамның корпоративтік хатшысының еңбегіне ақы төлеу және сыйақы төлеу шарттарын көздеу қажет.

1.2.4. Компанияда оның органдарының, құрылымдық бөлімшелерінің қызметін, сондай-ақ қызметкерлер мен лауазымды тұлғалардың жұмысын реттейтін негізгі ішкі құжаттар бекітілді. Қөрсетілген құжаттар компанияның органдарының, құрылымдық бөлімшелерінің, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің жүйелі жұмысын қамтамасыз ету үшін барлық қажетті ережелерді қамтиды

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Әрбір құрылымдық бөлімше үшін құрылымдық бөлімше туралы ереже бекітілді.

Әрбір лауазым немесе позиция үшін лауазымдық нұсқаулық бекітілді.

1.3. Қаржы-мұдделі тараптардың құқықтары

1.3.1. Компанияның мұдделілігі шектеулі сипатта болатын және нарықтық шарттарда жасалатын мәмілелер

Орындалады.

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамның Жарғысына сәйкес Директорлар кеңесінің айрықша құзыретіне ірі мәмілелер мен жасалуына қоғам мұдделі мәмілелер жасау туралы шешім қабылдау жатқызылды.

Диагностикаланатын кезеңде Қоғамда жасалуына мүдделілік бар мәмілелер жасалғанын растау жоқ.

1.3.2. Компанияда тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу саясаты бекітілді, ол оның ішінде жекелеген тауарлар немесе көрсетілетін қызметтер үшін ашық конкурс өткізу рәсімін белгілейді немесе егер олардың құны белгілі бір шамадан асып кеткен жағдайда

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алу «Мемлекеттік сатып алу туралы» 106-VIII жылғы 01 шілдедегі № 2024 ҚР Заңымен заңға тәуелді актілермен регламенттелген.

Мемлекеттік сатып алу жоспары жыл сайын Бас директордың бұйрығымен бекітіледі.

1.3.3. Компания конкурстың негізде тартылатын тәуелсіз бағалаушылар институтын белсенді пайдаланады. Тәуелсіз бағалаушылар тартылатын жағдайлар компанияның ішкі құжаттарымен бекітілген

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамның Жарғысына сәйкес Директорлар кеңесінің айрықша құзыретіне аудиторлық үйымның, сондай-ақ қоғамның акцияларын төлеуге берілген не ірі мәміленің нысанасы болып табылатын мүліктің нарықтық құнын бағалау жөніндегі бағалаушының қызметтеріне ақы төлеу мөлшерін айқындау жатқызылды.

Тәуелсіз бағалаушыларды тарту мемлекеттік сатып алу туралы рәсімдерге сәйкес жүзеге асырылады.

1.3.4. Компанияда қупия ақпаратты қорғауға бағытталған рәсімдер бекітілді

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамда ашық және шектеулі қолжетімділік ақпаратының градациясы көзделген. Қолжетімділігі шектеулі ақпарат тізбесі (қызметтік және қупия ақпарат Қоғамның барлық қызметкерлерінің міндетті түрде танысуына жатады.

1.3.5. Компанияның дивидендтік саясаты және ресурстарды бас компанияның немесе топтың басқа ұйымдарының пайдастына қайта белудің басқа да тетіктері ресімделген және ашық болып табылады. Бас компания тарапынан қолдаудың кез келген нысандары ашылуы тиіс

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті атынан Қазақстан Республикасының Үкіметі Қоғамның құрылтайшысы болып табылады.

Таза табысты бөлу кезінде жалғыз акционер Қазақстан Республикасының Бюджет кодексін басшылыққа алады.

1.3.6. Компания алаяқтыққа қарсы іс-қымыл бойынша шаралар қолданады

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Бас директор 2024 жылғы 15 мамырда ақпараттандыру және күдік туралы ережені бекітті, ол, оның ішінде алаяқтық пен сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қымыл шараларын, алаяқтық пен сыйбайлас жемқорлық тәуекелінің ықтимал жағдайларын ішкі талдау мен тергеуді регламенттейді.

Сонымен қатар, алаяқтық фактілерінің алдын алу, анықтау және болдырмау, алаяқтық фактілерінен шығындар базасын жүргізу, жауапты тұлғаларды анықтау және оның орындалуына мониторинг жүргізу тетіктерін көздейтін Алаяқтыққа қарсы іс-қымыл саясатын әзірлеу ұсынылады.

1.4. Мұдделер қақтығысы

1.4.1. Атқарушы органдар мүшелерінің лауазымдарды қоса атқаруы олардың өздерінің негізгі міндеттерін атқаруына кедергі келтірмейді. Атқарушы органдар мүшелерінің және компанияның басқа да басшы қызметкерлерінің лауазымдарды қоса атқаруы директорлар кеңесінің алдын ала мақұлдауын талап етеді. Атқарушы органдар мүшелерінің және компанияның басқа да басшы қызметкерлерінің бәсекелес компанияларға елеулі қаржылық мұдделілігі жоқ

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Жарғының 48-тармагына сәйкес «48. Қоғамның бас директоры мен оның орынбасарларының басқа занды тұлғаның атқарушы органының басшысы лауазымын атқаруға құқығы жоқ».

Сондай-ақ Жарғының 40-тармагында Бас директор Директорлар кеңесінің төрағасы болып сайлана алмайтыны регламенттелген.

«Мұдделер қақтығысын реттеу» КБК 20-параграфы мұдделер қақтығысын реттеу мәселелерін де регламенттейді.

2022 жылғы 04 шілдеде Бас директор Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің мұдделері қақтығысын анықтау және реттеу жөніндегі саясатты бекітті.

1.4.2. Директорлар кеңесі мүшелерінің лауазымдарды қоса атқаруы олардың өздерінің негізгі міндеттерін атқаруына кедергі келтірмейді.

Компанияның директорлар кеңесі мүшелерінің барлық жаңа жұмыс пен лауазымдарды қоса атқаруы директорлар кеңесінің алдын ала мақұлдауын талап етеді. Директорлар кеңесі мүшелерінің бәсекелес компанияларда елеулі қаржылық мүдделері жоқ

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Директорлар кеңесінің тәуелсіз директорлары өзге үйымдардың үштен артық Директорлар кеңесіне кірмейді.

Директорлар кеңесінің төрағасы өзге үйымдардың екеуден көп Директорлар кеңесіне кірмейді.

Лауазымдарды қоса атқару Директорлар кеңесі мүшелерінің лауазымдық міндеттерін атқаруына кедегі келтірмейді.

Қоғамда бәсекелес компаниялар жоқ, ойткені Қоғам төтенше жағдайлардың алдын алу және салдарын жою саласында авиациялық қызметтер көрсетуді жүзеге асыратын жалғыз үйим болып табылады, тиісінше Қоғамның Директорлар кеңесінің директоры бәсекелес компаниялардың директорлар кеңестеріне қатыса алмайды.

1.4.3. Компания атқарушы органдар мүшелерінің және компанияның басқа қызметкерлерінің мүдделерінің қақтығысын болдырмауга бағытталған рәсімдерді ресімдеді

Көбіне орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын реттеу қағидаты КБК-ның негізін қалаушы қағидаттарының бірі болып табылады.

«Корпоративтік қақтығыстарды реттеу» КБК 19-параграфы корпоративтік қақтығыстарды болдырмауға бағытталған мәселелерді нақты реттейді.

«Мүдделер қақтығысын реттеу» КБК 20-параграфы мүдделер қақтығысын реттеу мәселелерін де регламенттейді.

2022 жылғы 04 шілдеде Бас директор Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің мүдделері қақтығысын анықтау және реттеу жөніндегі саясатты бекітті.

КБК-нің 178-тармағына сәйкес мүдделер қақтығысын болдырмаудың негізгі қағидаттары, оларды анықтау, бағалау және шешу тәсілдері директорлар кеңесі бекітетін Қоғамның Іскерлік этика кодексінде бекітіледі.

1.4.4. Компания директорлар кеңесі мүшелерінің мүдделерінің қақтығысын болдырмауга бағытталған рәсімдерді ресімдеді

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамның КБК-ның негізгі қағидаттарының бірі корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын реттеу қағидаты болып табылады.

«Корпоративтік қақтығыстарды реттеу» КБК 19-параграфы корпоративтік қақтығыстарды болдырмауга бағытталған мәселелерді нақты реттейді.

«Мұдделер қақтығысын реттеу» КБК 20-параграфы мұдделер қақтығысын реттеу мәселелерін де регламенттейді.

2022 жылғы 04 шілдеде Бас директор Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің мұдделері қақтығысын анықтау және реттеу жөніндегі саясатты бекітті.

Диагностикаланған кезеңде Директорлар кеңесінің мүшелерінде корпоративтік даулар туындағаны туралы растау анықталған жоқ.

1.4.5. Компанияның ішкі құжаттарында директорлар кеңесі мен атқарушы органдар мүшелерінің компания мен акционерлердің мұддесіне әрекет ету міндеті нақты бекітілген, сондай-ақ олардың жауапкершілігі айқындалған.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

КБК Директорлар кеңесінің және атқарушы органдың Қоғам мұддесінде әрекет ету жауапкершілігі мен міндеті регламенттелген.

- директорлар кеңесінің мүшелері өздерінің функционалдық міндеттерін адал атқарады және өз қызметінде Қоғам мұддесінде әрекет ету, Директорлар кеңесіндегі өз қызметіне жеткілікті уақыт бөлу, мұдделер қақтығысына жол бермеу қағидаттарын ұстанады (41-тармақ);

- Директорлар кеңесінің құрамы Қоғам мұддесі үшін және кеңес мүшелерінің тенгерімді үйлесімі арқылы жалғыз акционерге әділ көзқарасты ескере отырып, шешімдер қабылдауды қамтамасыз етеді (51-тармақ);

- Бас директор мен оның орынбасарлары мұдделер қақтығысына байланысты жағдайдың туындауына жол бермейді. Мұдделер қақтығысы туындаған кезде олар бұл туралы директорлар кеңесіне не бас директорға алдын ала хабарлайды, мұны жазбаша тіркейді және мәселе бойынша шешім қабылдауга қатыспайды (121-тармақ);

- директорлар кеңесінің мүшелері және бас директор, Қоғамның қызметкерлері өздерінің кәсіби функцияларын Қоғамның мұддесі үшін және жалғыз акционерге әділ қарым-қатынасты ескере отырып, корпоративтік жаңажалдардан қашып, адал және ақылға қонымын түрде орындауды (169-тармақ).

Диагностика кезеңінде Директорлар кеңесі директорларының және Бас директордың Қоғам мен оның акционерінің мұдделерін бұзған іс-әрекеттерінің дәлелдері табылмады.

1.5. Құзыреттерді шектеу

1.5.1. Компания органдарының құзыретіне кем дегендеге озық практика ұсынған мәселелер кіреді.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғам Жарғысында Жалғыз акционердің (10-бап), Директорлар кеңесінің (11-бап) және Бас директордың (12-бап) КР заңнамасына сәйкес келетін өкілеттіктері ажыратылған.

1.5.2. Компания органдарының құзыреті қылышпайды.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғам Жарғысының 9-бабының 29-тармагына сәйкес Қоғамның органдары:

- 1) жоғары орган - акционерлердің жалпы жиналысы (Жалғыз акционер);
- 2) басқару органы - Директорлар кеңесі;
- 3) атқарушы орган (жеке-дара) - Бас директор;
- 4) қоғамның қаржы-шаруашылық қызметін бақылауды жүзеге асыратын орган - ішкі аудит қызметі.

Қоғам Жарғысында Жалғыз акционердің (10-бап), Директорлар кеңесінің (11-бап) және Бас директордың (12-бап) КР заңнамасына сәйкес келетін өкілеттіктері ажыратылған.

Диагностика кезеңінде Қоғам органдарының құзыретінің қылышу дәлелдері табылмады.

1.5.3. Жарғыда бекітілген Компанияның атқарушы органдарының құзыреті практикада кем дегенде озық практика ұсынған мәселелерді қамтиды және компанияның басқа органдарының құзыретіне қайшы келмейді

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Бас директордың Жарғымен бекітілген құзыреті мәселелердің ерекше тізбесін қамтиды.

Жарғымен бекітілген Бас директордың және КБК құзыретінде қайшылықтар жоқ.

Жалғыз акционер және Қоғамның Директорлар кеңесі Бас директордың құзыретіне кіретін мәселелер бойынша шешімдер қабылдауға араласпайды. Сондай-ақ Бас директор басқа органдардың құзыретіне кіретін мәселелер бойынша шешімдер қабылдауға араласпайды.

Қоғамда Бас директор оның орынбасарлары арасында өкілеттік беру туралы бүйрық шыгарды (2025 жылғы 22 тамыздағы № 33-1.8-04/632-К/П бүйрығы).

2.Процесстер

2.1. Директорлар кеңесінің тиімділігі

2.1.1. Директорлар кеңесі ресімделген және ашық процесс негізінде тұрақты негізде қайта сайланады.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Директорлар кеңесін қалыптастыру мәселелері ККУ-мен регламенттелген. Қолданыстағы Директорлар кеңесін 2024 - 2025 жылдары Жалғыз акционер қалыптастырыды, бұл Директорлар кеңесінің директорларын тұрақты негізде қайта сайлау туралы куәландырады.

2.1.2. Компанияда директорлар кеңесі мүшелерінің тиімді жұмысын қамтамасыз ету үшін Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелерін лауазымға енгізу рәсімі енгізілді, сондай-ақ директорлар кеңесі мүшелерінің сыртқы сарапшыларды тарту және өз біліктілігін арттыру құқығы көзделген, бұл тиісті саясаттарда бекітілген.

Көбіне орындалмайды

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

КБК-ның 56 және 57-тармақтарында:

- «56. Директорлар кеңесі Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелері үшін лауазымға енгізу бағдарламасын және Директорлар кеңесінің әрбір мүшесі үшін Кәсіптік даму бағдарламасын бекітеді. Корпоративтік хатшы осы бағдарламаның іске асырылуын қамтамасыз етеді»;
- «57. Өзі тағайындалғаннан кейін алғаш рет директор болып сайланған Кеңес мүшелері лауазымға енгізу бағдарламасынан отеді. Лауазымға енгізу процесінде директорлар кеңесінің мүшесі өзінің құқықтары мен міндеттерімен, Қоғам қызметінің түйінді аспектлерімен және құжаттарымен, оның ішінде үлкен тәуекелдерге байланысты құжаттармен танысады».

Алайда, бар-жоғы КБК-мен регламенттелген бекітілген бағдарламаларды растау жоқ.

2.1.3. Директорлар кеңесі компания қызметінің нәтижелерін талқылау және компанияның стратегиясы мен оның негізгі тәуекелдеріне қатысты ұстанымды қалыптастыру үшін саны мен ұзақтығы бойынша жеткілікті отырыстар откізеді. Директорлар кеңесі отырыстарының көшілігі күндізгі нысанда откізіледі. Отырыстар алдын ала бекітілген жоспарга сәйкес өткізіледі, ол жүйелі түрде қайта қаралады.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамның Директорлар кеңесі жыл сайын Жұмыс жоспарын бекітеді.

Іріктеме әдісімен Директорлар кеңесінің 2025 жылғы қызметі талданды. Төменде келтірілген кестеден Директорлар кеңесінің отырыстары күндізгі және сырттай нысанда өткізілетіні көрінеді:

Атауы	2025	
	Бетпе-бет	Сырттай
ДК отырыстарының саны	6	5
Жиыны		11

Директорлар кеңесінің отырыстарын өткізу кезеңділігі жылына кемінде алты отырысты құрайды.

Сонымен қатар, Директорлар кеңесіне сырттай дауыс беру нысанындағы отырыстардың санын қысқарту ұсынылады (КБК-ның 68-тармағы).

2.1.4. Компанияның директорлар кеңесінің мүшелері директорлар кеңесінің отырыстарына үнемі қатысады және оның отырыстарына мұқият дайындалады.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Директорлар кеңесі мүшелерінің баруға жүргізген талдауы мынаны көрсетті (2025 жылғы келу статистикасы ірікте талданды):

2025 жылы Директорлар кеңесі мүшелерінің отырыстарына қатысу:

№	Директорлар кеңесінің мүшелері	Қатысу	%
1.	Абдышев Батыrbек Кадыrbекович	8/8*	100%
2.	Тұрсынбаев Кеген Ахметович	3/3*	100%
3.	Тынысбеков Бауыржан Аскарович	7/11	63,6%
4.	Камалов Алпамыс Амирғалиевич	11/11	100%
5.	Дауталиев Марат Манапович	11/11	100%
6.	Тулебаев Ербол Утепович	11/11	100%

* - Директорлар кеңесінің құрамына сайлану кезеңінде.

Директорлар кеңесінің мүшелері материалдармен алдын ала танысады және отырыстарға дайындалады.

2.1.5. Директорлар кеңесі шешім қабылдауға нақты қатысады және менеджментке қыны сұрақтар қоя алады.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Директорлар кеңесінің ұсынылған хаттамаларын талдауға сәйкес Директорлар кеңесі мүшелерінің менеджментке қатысты сұрақтары хаттамаларда тіркелгенін растау анықталған жоқ. Осыған байланысты Директорлар кеңесінің мүшелері отырыстарда менеджментке сұрақтар қоятыны туралы дәлелдер жоқ

Барлық құжаттар алдын ала Директорлар кеңесінің мүшелеріне жіберіледі, мәселелер отырысқа дейін жұмыс тәртібімен талқыланады.

2.1.6. Компанияның директорлар кеңесінің мүшелері директорлар кеңесінің отырыстары және отырыстың құн тәртібі туралы алдын ала хабардар етіледі және директорлар кеңесінің отырыстарына дайындық үшін материалдарды уақтылы алады.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Директорлар кеңесінің мүшелеріне ұсынылатын материалдарды талдау барысында отырыс өткізілетін күнге дейін кемінде 10 (он) күн бұрын Директорлар кеңесінің мүшелерінің материалдарды уақтылы алуы байқалады.

2.1.7. Директорлар кеңесі жыл сайын өз жұмысының және директорлар кеңесінің әрбір мүшесінің тиімділігіне бағалау жүргізеді. Бағалау нәтижелері директорлар даму бағдарламаларын қалыптастыру, директорлар кеңесі жұмысының тиімділігін арттыру үшін, сондай-ақ директорлар кеңесінің мүшелерін сайлау мәселесі бойынша ұсынымдар дайындау кезінде пайдаланылады.

Көбіне орындалмайды

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

ҚБК 9 «Директорлар кеңесінің қызметі мен тиімділігін бағалау» параграфы Директорлар кеңесі, комитеттер және директорлар кеңесінің мүшелері Қоғамның директорлар кеңесі бекіткен құрылымдалған процесс шеңберінде жыл сайынғы негізде бағаланатынын регламенттейді. Бағалау тәсілдері өзін-өзі бағалау немесе бағалау сапасын арттыру үшін тәуелсіз сыртқы консультантты тарту болып табылады. Директорлар кеңесінің қызметіне тәуелсіз бағалау жүргізу қажеттігі туралы шешімді директорлар кеңесінің тағайындаулары және сыйақылары жөніндегі комитеттің ұсынымы негізінде Қоғамның директорлар кеңесі қабылдайды. Бұл ретте бағалау кемінде үш жылда бір рет тәуелсіз кәсіби ұйымды тарта отырып жүргізіледі.

Корпоративтік басқаруды бағалауды жүргізу кезеңінде Директорлар кеңесі қызметінің тиімділігін бағалауды жүргізуің дәлелдемелері табылмады.

2.1.8. Директорлар кеңесінің барлық шешімдері директорлар кеңесінің барлық мүшелеріне жіберілетін отырыстардың хаттамаларымен немесе директорлар кеңесінің шешімдерімен ресімделеді. Отырыстардың хаттамаларында және директорлар кеңесінің шешімдерінде дауысқа қойылған мәселелер бойынша шешімдер қабылдау үшін ұсынылған ақпарат көрсетіледі.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамның Директорлар кеңесінің талданатын кезеңдегі барлық шешімдері жазбаша түрде ресімделген (бетпе-бет отырыстарға арналған хаттама және сырттай дауыс берудің қорытындыларын шығару хаттамасы):

- отырыс хаттамаларында күн тәртібіндегі мәселелер бойынша қабылданған шешімдер көрсетілген;
- хаттамаларда өткізілетін орны, күні мен уақыты, күн тәртібі, баяндамашының сез сөйлеуі, дауыс беру шешімі мен қорытындылары (Директорлар кеңесі мүшелерінің қолдары) көрсетіледі.

Директорлар кенесі отырыстарының хаттамалары және оларға материалдар атқарушы органның орналаскан жері бойынша Корпоративтік хатшыда сакталады.

Сонымен бірге, мәжілістердің хаттамаларын ресімдеу тәртібі бөлігінде Қогамның Директорлар кенесі туралы ережені өзектендіру, сондай-ак хаттаманың міндетті нормалары мен нысанын айқындау ұсынылады.

2.2. Атқарушы органның тиімділігі

2.2.1. Атқарушы орган мүшелерінің өкілеттіктері тұжырымдалған және нақты болінген

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қогамның Жарғысымен бекітілген Бас директордың құзыretі мәселелердің ерекше тізбесін камтиды.

Қогамның Жарғысымен және КБК-мен бекітілген Бас директордың құзыretінде кайшылыктар жок.

Жалғыз акционер және Қогамның Директорлар кенесі Бас директордың құзыretіне кіретін мәселелер бойынша шешімдер қабылдауга араласпайды. Сондай-ак Бас директор баска органдардың құзыretіне кіретін мәселелер бойынша шешімдер қабылдауга араласпайды.

Қогамда Бас директор оның орынбасарлары арасында өкілеттік беру туралы бұйрық шыгарды (2025 жылғы 22 тамыздағы № 33-1.8-04/632-К/П бұйрығы).

2.2.2. Атқарушы органдагы лауазымдарға басшылық жұмыста үлкен тәжірибесі және дағдысы бар мамандар тартылады

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қогамның Бас директоры 2024 жылғы қыркүйекте Жалғыз акционердің шешімімен сайланды, салада 10 жылдан астам өтілі бар. Сондай-ак, жеке секторды ұйымдастыруда басшылық жұмыста 10 жылдан астам тәжірибесі бар.

2.2.3. Компанияда Атқарушы органның, компания басшысының және оның орынбасарының қызметін бағалау жүйесі бар

Көбіне орындалмайды

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

КБК-ның 124 және 125-тармактарында Бас директор мен оның орынбасарларын директорлар кенесі бағалайтыны көзделген. Бағалаудың негізгі олшемі койылған уәждемелік ЭК-ге қол жеткізу болып табылады.

Бас директордың және оның орынбасарларының уәждемелік ТТК Қогамның директорлар кенесі бекітеді. Атқарушы орган мүшелерінің уәждемелік ТТК бөлігінде ұсыныстарды директорлар кенесінің қарауына бас директор енгізеді.

Бағалау нәтижелері сыйақы мөлшеріне, көтермелеге, қайта сайлауга (тагайындауға) немесе өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтатуға әсер етеді.

Корпоративтік басқаруды бағалауды жүргізу кезеңінде ТТК бекітілгеніне дәлел табылған жоқ.

Сонымен қатар, Директорлар кеңесі Bas директор мен оның орынбасарларына сыйақы төлеу туралы шешім қабылдайды.

2.3. Сыйақы және сабактастық

2.3.1. Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы нақты құрылымдалған, директорлар кеңесінің мүшесі орындайтын міндеттердің көлеміне байланысты тұрақты құрамдас бөлікті және ауыспалы бөлікті қамтиды .

Ішінара орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

ҚБК-нің «Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы» деген 17-параграфында Директорлар кеңесі директорларының сыйақысы жөніндегі ережелер айқындалған.

Қоғамның директорлар кеңесінің мемлекеттік қызметші болып табылатын мүшелеріне сыйақы төленбейді (61 және 64-тармақтар).

Директорлар кеңесінің мүшелеріне, әдетте, тіркелген жылдық сыйақы, сондай-ақ директорлар кеңесіне төрагалық еткені, директорлар кеңесінің комитеттеріне қатысқаны және төрагалық еткені үшін қосымша сыйақы төленеді (64-тармақ).

Қоғамның жалғыз акционері Қоғамның директорлар кеңесінің мүшесіне (мүшелеріне) сыйақы төлеу және шығыстарды өтеу мөлшері мен шарттарын айқындалады. Бұл ретте, директорлар сыйақысының талаптары олармен жасалатын шарттарда және Қоғамның ішкі күжатында көрсетіледі (65-тармақ).

Қоғам Тәуелсіз директорға осы Ережеде көзделмеген қандай да бір төлемдер жүргізбейді.

Осылайша: директорлар кеңесі мүшелерінің тәуелсіз директорларының сыйақысы тек тұрақты құрамдаушылық қамтиды. Міндет/жүктеме көлеміне байланысты айнымалы бөлік орнатылмаган.

2.3.2. Компанияның басшы қызметкерлеріне сыйақы беру оның қызметінің нәтижелеріне байланысты, ұзақ мерзімді перспективаға бағдарланған және оның ішінде компанияның стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуін көрсетеді. Компанияның басшы қызметкерлеріне еңбекақы төлеу мен сыйақы беру құрылымы компанияның ішкі күжаттарында ашық және ресімделген.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамда басшы қызметкерлерді қоса алғанда, қызметкерлерге еңбекақы төлеу және сыйлықақы беру шарттары ресімделген (Қоғамның 2025 жылғы 25 маусымдағы № 33-1.11-04/433-НҚ бүйрығы).

Қоғам қызметкерлерге сыйлықақы (сыйақы) беру ресімдерін қолданады.

2.3.3. Компанияда қызметкерлердің сабактастығын жоспарлау жүзеге асырылады, оның ішінде қызметкерлерді тұрақты бағалау және дамыту жүзеге асырылады және компанияның сабактастығын жоспарлау жүйесін ресімдейтін ішкі құжаттар бекітілді.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамның кадр резервін қалыптастыру, даярлау және дамыту мақсатында Бас директордың 2021 жылғы 14 мамырдағы № 91 бүйрығымен Қоғамның кадр резерві туралы ереже бекітілді.

Қоғамда ішкі және сыртқы кадр резерві қалыптастырылады.

2.4. Ишкі бақылау және тәуекелдерді басқару

2.4.1. Директорлар кеңесі ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуіне және дамуына назар аударады

Орындалмайды

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

КБК-нің 17 «Тәуекелдерді басқару» және 18 «Ішкі бақылау және аудит» параграфтарында тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі бойынша талаптар айқындалған, Директорлар кеңесі мен Бас директордың тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеуі және оны дамыту рөлі мен жауапкершілігі ресімделген.

«Тәуекелдерді басқару» интеграцияланған менеджмент жүйесін Бас директор 2025 жылғы 25 қарашада бекітті.

Корпоративтік басқаруды бағалауды жүргізу кезеңінде Директорлар кеңесі ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуіне және дамуына назар аударатындығын растау табылмады.

2.4.2. Тәуекелдер анықталған кезде компания алайқтық фактілерінің болу мүмкіндігін қарастырады. Алайқтық тәуекелдерін бағалау жауапты лауазымды тұлғалардың осындағы фактілерге қалай тартылуы мүмкін және олар өздерін қалай ақтауы мүмкін деген сұрақтарды қамтиды

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғам қызметкерлері үшін сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұсқаулық Бас директордың 2022 жылғы 05 шілдедегі № 347-п шешімімен бекітілген.

Ақпараттандыру және күдік туралы ережені Бас директор 2024 жылғы 15 мамырда бекітті.

2.4.3. Компания өз қызметіндегі кез келген өзгерістердің бизнес-ортадағы ішкі бақылау жүйесіне әсерін анықтайды және бағалайды.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Корпоративтік басқаруды бағалауды жүргізу кезеңінде сапа менеджментінің қалыптасқан жүйесі анықталды, оған сәйкес бизнес-процестер ресімделді.

Олар жүйелі түрде қайта қаралып, өзектендіріледі. Мұдделі қызметкерлерді негізгі бизнес-процестермен таныстыру ресімдері көзделген.

2.4.4. Қоғам тәуекелдерді басқару жүйесінің ресімдерін регламенттеді және Директорлар кеңесі

Ішінша орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

«Тәуекелдерді басқару» 17 және «Ішкі бақылау және аудит» 18-параграфтарында Директорлар кеңесі мен Бас директордың тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеуі мен дамуына рөлі мен жауапкершілігі қалыптастырылған.

Сайтта орналастырылған Қоғамның ұйымдық құрылымында тәуекел-менеджердің дербес лауазымы көзделген.

Қоғам негізгі бағыттар бойынша тәуекелдерді басқару жоспарын қалыптастырады, тәуекелдердің иелерін айқындайды. Тәуекелдерді басқару бойынша есептілікті қалыптастырады.

Корпоративтік басқаруды бағалауды жүргізу кезеңінде Директорлар кеңесінің түйінді тәуекелдерді, тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шараларды және тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылау жүйесінің өзге де ақпаратын қарау дәлелдері табылмады.

2.4.5. Директорлар кеңесі жыл сайынғы негізде компанияның ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін бағалауды жүзеге асырады. Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін жыл сайынғы бағалау барлық елеулі бақылауларга, оның ішінде қаржылық, операциялық және заңнамаға сәйкестік саласындағы бақылауларға шолуды қамтиды .

Көбіне орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Директорлар кеңесінің рөлі ККУ-да бекітілген (159-тармақ), бірақ барлық елеулі бақылаулар бойынша ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін жүйелі кешенді бағалаудың дәлелдемелері ұсынылған жок.

2.5. Комплаенс

2.5.1. Компанияда Комплаенс саласындағы саясат әзірленіп, Директорлар кеңесі бекіткен, ол компанияның комплаенс-бақылау жүйесін, оның мақсаттары мен міндеттерін, комплаенс саласындағы принциптері мен бейімділігін айқындайды

Көбіне орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Директорлар кеңесі сыйайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-офицер лауазымын енгізді.

Сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын Бас директор 2024 жылғы 1 наурызда бекітті.

Қызметкерлерге арналған сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұсқаулықты Бас директор 2022 жылғы 5 шілдеде бекітті.

2.5.2. Компанияда сыйайлас жемқорлыққа қарсы бағытталған саясат пен рәсімдер бекітілді

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын Бас директор 2024 жылғы 1 наурызда бекітті.

Қызметкерлерге арналған сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұсқаулықты Бас директор 2022 жылғы 5 шілдеде бекітті.

2.5.3. Компанияда жоғары заң білімі бар және Директорлар кеңесіне есеп беретін комплаенс бақылаушы (офицер) тағайындалды. Оның Компаниядағы қызметтің регламенттейтін құжат бекітілді.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Директорлар кеңесі сыйайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-офицер лауазымын енгізді.

Ереже/Сыйайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-офицердің лауазымдық нұсқаулығы. Құжат лауазымға тағайындау мен функцияларды белгілейді.

Ұсынылған материалдарда растау бар:

- «жоғары заң» біліміне қойылатын талаптар;
 - Директорлар кеңесіне есеп беру және ДК-дегі тұрақты есеп беру форматы.
- Сыйайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс офицері туралы ақпарат Қоғамның ([https://kazaviaspas.kz /compliance/tu/](https://kazaviaspas.kz/compliance/tu/))интернет-ресурсында орналастырылған.

2.6. Жоспарлау және мониторинг

2.6.1. Компания орта мерзімді даму жоспарын, сондай-ақ жылдық бюджетті бекітті.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Орта мерзімді жоспар/бюджет бекітіледі және орындалады: Қоғамның Директорлар кеңесі Даму және бюджет жоспарларын, жыл сайынғы бюджеттерді, сондай-ақ даму және бюджет жоспарының орындалуы туралы есептерді, жылдық есептерді бекітеді.

2.6.2. Компанияның стратегиялық жоспарлау, орта мерзімді жоспарлау және бюджеттеу процесі нақты құрылымдалған және ресімделген.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамның стратегиялық жоспарлау, орта мерзімді жоспарлау және бюджеттеу процестері нақты құрылымдалған және қалыптастырылған - Қоғам Әзірлеу ережелерін басшылыққа алады мемлекет бақылайтын акционерлік қоғамдар мен жауапкершілігі шектеулі серіктестіктердің даму жоспарларын бекіту, мемлекеттік кәсіпорындарды, олардың іске асырылуын мониторингілеу мен бағалауды, сондай-ақ олардың орындалуы жөніндегі есептерді әзірлеу мен ұсынуды, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Ұлттық экономика министрінің 2025 жылғы 30 сәуірдегі № 18 бүйрүгімен бекітілген (Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2019 жылғы 14 ақпандағы № 14 бүйрүгімен 2025 жылға дейін) (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2019 жылғы 19 ақпанда № 18328 болып тіркелді).

2.6.3. Компанияның басқарушылық есептілігі компанияның басшылығына және директорлар кеңесіне тұрақты негізде ұсынылады

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Директорлар кеңесі Даму жоспары мен бюджетті бекіту туралы және жоспар мен бюджеттің орындалуы туралы есепті бекіту туралы шешімдерді, сондай-ақ аудиторлық есептерді қарады және қабылдады.

2.6.4. Компанияның директорлар кеңесі жыл сайын компания бюджетінің атқарылу мәселелеріне арналған отырыс өткізеді және жыл сайын барлық мұдделі тараптарды тарта отырып, оның қызметінің нәтижелерін бағалау мәселелеріне арналған отырыс өткізеді.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Даму жоспары мен бюджетті бекіту туралы және жоспар мен бюджеттің орындалуы туралы есепті бекіту туралы шешімдер ұсынылды.

3.1. Ақпараттық саясат

3.1.1. Компания ақпаратты жинау мен ашудың құрылымдалған процесін қамтамасыз ету үшін қажетті рәсімдерді қабылдады. Директорлар кеңесі өз отырыстарында компанияның ашықтығын және ақпаратты ашу процестерінің тиімділігін ұдайы қарайды

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

21-параграф. «Қазавиакұтқару» акционерлік қоғамының қызметі туралы ақпараттың ашықтығы мен ашықтығы стейкхолдерлер үшін ақпаратты ашудың рәсімдері айқындалды. Қоғам интернет-ресурсты жүргізеді - <https://kazaviaspas.kz>.

3.1.2. Компания ақпаратты ашудың ұздік практикасына сәйкес келетін және мүдделі тұлғалар құтетін барлық қажетті ақпаратты қамтитын мүдделі тұлғалардың кең ауқымы үшін жылдық есепті дайындайды.

Орындалмайды

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

КБК-нің 184 - 186-тармақтарында Қоғамның Кодекстің ережелеріне және ақпаратты ашу практикасына сәйкес жылдық есепті дайындауы регламенттелген. Жылдық есепті Директорлар кеңесі бекітеді. Бұдан басқа, Жылдық есептің мазмұнына қойылатын талаптар көрсетілген.

Алайда, Қоғам жыл сайынғы Жылдық есепті дайындаамайды және оны Директорлар кеңесінің бекітуіне енгізбейді.

3.1.3 Компанияның интернет-сайты жақсы құрылымдалған, навигация үшін ыңғайлы және компанияның қызметін түсіну үшін мүдделі тұлғаларға қажетті ақпаратты қамтиды

Ішінара орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Қоғамда мүдделі тараптар үшін ақпарат орналастырылған корпоративтік интернет-ресурсы (<https://kazaviaspas.kz/>) бар.

Сонымен қатар, корпоративтік интернет-сайтта КБК-ның 183-тармагымен міндетті түрде ашу үшін белгіленген ақпарат/бірқатар мәліметтер жоқ:

- тәуекелдерді басқару туралы;
- дивидендулардың саясат туралы;
- мынадай мәліметтердің қоса алғанда, директорлар кеңесінің мүшелері туралы: фотосурет (директорлар кеңесі мүшесінің келісімі бойынша), тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), туган күні, азаматтығы, директорлар кеңесі мүшесінің мэртебесі (тәуелсіз директор, жалғыз акционердің өкілі), директорлар кеңесі мүшесінің функцияларын көрсету, оның ішінде директорлар кеңесінің комитеттеріне мүшелік немесе директорлар кеңесі төрағасының функцияларын орындау, білім беру, оның ішінде негізгі және қосынша білім беру (білім беру мекемесінің атауы, бітірген жылы, біліктілігі, алған дәрежесі), соңғы бес жылдағы жұмыс тәжірибесі, негізгі жұмыс орны

және қазіргі уақытта атқаратын басқа да лауазымдары, кәсіби біліктілігі, директорлар кеңесіне бірінші сайланған күні және қолданыстағы директорлар кеңесіне сайланған күні, үлестес ұйымдардың тиесілі акцияларының саны мен үлесі, тәуелсіз директорлардың өлшемдері;

- мынадай мәліметтерді қоса алғанда, бас директор және оның орынбасарлары: фотосуреті, тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), тутан күні, азаматтығы, лауазымы және атқаратын функциялары, білімі, оның ішінде негізгі және қосымша білімі (білім беру мекемесінің атауы, бітірген жылы, біліктілігі, алған дәрежесі), соңғы бес жылдағы жұмыс тәжірибесі, кәсіби біліктілігі, қоса атқаратын лауазымдары, тиесілі акциялардың саны мен үлесі аффилиирленген ұйымдар;

- қаржылық есептілік туралы;

- жылдық есептер туралы;

- сыртқы аудитор туралы;

- мынадай мәліметтерді қоса алғанда, жарғылық капиталдың құрылымы туралы: шығарылған акциялардың (қатысу үлестерінің) саны мен атаулы құны, акциялармен берілетін құқықтардың сипаттамасы, жарияланған, бірақ орналастырылмаган акциялардың саны мен атаулы құны, жалғыз акционердің (қатысушылардың) құрамы, оларға тиесілі жай акциялардың (қатысу үлестерінің) саны мен үлесі, меншік құқықтарына билік ету тәртібі;

- мәміле тараптары, мәміленің елеулі талаптары (мәміле мәні, мәміле бағасы), мәмілені мақұлдау туралы шешім қабылдаған орган туралы мәліметтерді қоса алғанда, жасалуына мүдделілік бар мәмілелер туралы;

- мәміле тараптары, мәміленің елеулі талаптары (мәміле мәні, мәміле бағасы), мәмілені мақұлдау туралы шешім қабылдаған орган туралы мәліметтерді қоса алғанда, ірі мәмілелер туралы;

- орнықты даму саласындағы қызмет туралы;

- бекітілген дивидендтердің мөлшері туралы;

- жаңалықтар мен баспасөз хабарламалары туралы;

3.2. Қаржылық ақпаратты ашу

3.2.1. Компания ХҚЕС-ке сәйкес аудиттелген жылдық қаржылық есептілікті дайындауды. Қаржылық есептілік компанияның Интернет-сайтында орналастырылады.

Ішінде орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

18-параграф. «Ішкі бақылау және аудит» КБК қаржылық есептілік аудитін дайындау және жүргізу мәселелерін регламенттейді.

2023-2024 жылдардағы аудиттелген жылдық қаржылық есептер мен аудиторлық қорытындылар расталды: 2023-2024 жылдардағы жылдық қаржылық есептер және 2023-2024 жылдардағы сыртқы аудиторлардың аудиторлық есептері.

КБК-нің 167-тармағында Қоғамның қаржылық есептілік аудитін және сыртқы аудитормен өзара қарым-қатынастарды жүзеге асыру тәртібін реттейтін күжаттарды бекітетіні регламентелді оның ішінде сыртқы аудиторды таңдау процесі, конкурстық комиссияның өкілеттіктері мен функциялары, аудиторлық ұйымның қаржылық есептілік аудитімен және өзге де ақпаратпен байланысты емес консультациялық қызметтер көрсету мәселелері, аудиторлық ұйымдар мен аудиторлық ұйымның ага персоналын ротациялау мәселелері, аудиторлық ұйымның бұрынғы қызметкерлерін жұмысқа қабылдау мәселелері.

Корпоративтік басқаруды бағалауды жүргізу кезеңінде аудитті жүзеге асыру тәртібін реттейтін ЖҮК бекітілгеніне дәлелдер табылған жоқ.

3.2.2. Компанияның қаржылық есептілігі жария түрде ашылады.

Ішінара орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Аудиттелген жылдық қаржылық есептілік оны Жалғыз акционер бекіткеннен кейін мүдделі тұлғалар аудиторлық есептер мен ұйымдардың жылдық қаржылық есептілігін таба алатын және қарай алатын электрондық дерекқорға қол жеткізуі қамтамасыз ету үшін құрылған қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында орналастырылады.

Сонымен қатар, Қоғам қаржылық есептілікті Қоғамның интернет-ресурсында орналастыруды жүзеге асырмайды.

3.2.3. Компанияның қаржылық есептілігіне аудиторлық қорытынды сөзсіз оң болып табылады

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Тәуелсіз аудитордың 2022, 2023 және 2024 жылдардағы есептерінде мынадай тұжырым бар: «Біздің ойымызша, қаржылық есептілік қаржылық есептілікті дайындаудың қолданылатын тұжырымдамасының талаптарына сәйкес дайындалған және «Қазавиақұтқару» АҚ-ның қаржылық жағдайының шынайы және шынайы көрінісін береді... ХКЕС-ке сәйкес» сөзсіз оң (өзгертилмеген) пікірді білдіреді.

Есептер аудиттің халықаралық стандарттарының сақталуын, аудитордың тәуелсіздігін және аудиторлық дәлелдердің жеткіліктілігін растайды («Пікір білдіруге негізdemе» бөлімі, барлық есептердің 2-беті).

Сондай-ақ аудитор қаржылық есептілікке сәйкес Қоғам өзінің үздіксіз қызметін жалғастырады деген болжам негізінде дайындалған деген қорытындыны көрсетеді.

3.2.4. Компанияның қаржылық есептілігі кірістер мен шығындар туралы есепті, бухгалтерлік балансты, ақша қаражатының қозғалысы туралы есепті, танылған кірістер мен шығыстар туралы есепті немесе меншікті

капиталдың барлық өзгерістері туралы есепті, сондай-ақ қаржылық есептілікке түсініктемелерді қамтуы тиіс

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

2023 және 2024 жылдардағы ұсынылған аудиторлық есептерде барлық 4 нысан бар: қаржылық жағдай туралы есеп, жынтық табыс туралы есеп, ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп және капиталдағы өзгерістер туралы есеп.

ХКЕС бойынша есептілікті дайындауды растайтын аудиторлық қорытынды бар.

3.2.5. Компания кірістер болжамын, сегменттік талдауды, кірістердің егжей-тегжейлі құрылымын, шығындардың егжей-тегжейлі құрылымын, активтерді бағалау әдістерінің сипаттамасын, қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздардың ставкаларын, капиталдың жеткіліктілік көрсеткіштері, өтімділік көрсеткіштері туралы ақпаратты, компанияның есеп саясаты туралы ақпаратты, шартты міндеттемелер мен активтер туралы ақпаратты, резервтер туралы ақпаратты, сондай-ақ мемлекеттің субсидиялары мен кепілдіктері туралы ақпаратты ашады

Ішінара ооындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Даму жоспарына қосымшаларда мынадай ақпарат көзделген:

- кірістер құрылымы;
- шығындар құрылымы;
- негізгі құралдарды амортизациялау әдістері;
- капитал жеткіліктілігінің көрсеткіштері туралы;
- өтімділік көрсеткіштері туралы.

Қоғам осы ақпаратты қаржылық есептілік депозитарийінде ашады.

Сонымен қатар, Қоғам осы ақпаратты Қоғамның интернет-ресурсында орналастыруды жүзеге асырмайды.

3.2.6. Компания байланысты тараптармен жасалған мәмілелер және компанияның мұddeлілігі бар мәмілелер туралы егжей-тегжейлі ақпаратты ашады.

Ішінара орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Қоғам жылдың қаржылық есептілікке түсіндімелерде байланысты тараптармен операциялар туралы ақпаратты ашады. Қаржылық есептілік қаржылық есептілік депозитарийінде уақтылы жарияланады.

Сонымен қатар, Қоғам қаржылық есептілікті Қоғамның интернет-ресурсында орналастыруды жүзеге асырмайды.

3.2.7. Компания сыртқы аудитор туралы ақпаратты ашады.

Орындалмайды

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Қоғам Қоғамның интернет-ресурсында сыртқы аудитор туралы: бұрын қаржылық есептілік аудиті бойынша қызметтер көрсеткен аудиторлық ұйымдардың атаулары туралы, уәкілетті органдардың жылдық қаржылық есептілік аудитін жүргізу туралы қабылдаган шешімдері туралы егжей-тегжейлі ақпаратты ашпайды.

Сонымен қатар, ақпарат қаржылық есептілік депозитарийінің интернет ресурсында орналастырылады.

3.3. Қаржылық емес ақпаратты ашу

3.3.1. Компания өз қызметі туралы егжей-тегжейлі ақпаратты жария етеді.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғам өзінің қызметі туралы егжей-тегжейлі ақпаратты - қызметінің негізгі міндеттері мен түрлерін, негізгі қызметтерді, ішкі нормативтік құжаттарды; ұйымдық құрылымын, еңбек ресурстарын және т.б. жария түрде (Қоғамның корпоративтік интернет-ресурсында <https://kazaviaspas.kz/> ашады).

3.3.2. Компания директорлар кеңесі және атқарушы органдардың мүшелері туралы егжей-тегжейлі ақпаратты ашады

Көбіне орындалмайды

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Қоғам Директорлар кеңесінің және атқарушы органдың <https://kazaviaspas.kz/> құрамын корпоративтік интернет-ресурста жария түрде орналастырады.

Қоғам корпоративтік интернет-ресурста КБК-нің 183-тармагында көзделген директорлар кеңесінің мүшелері және атқарушы орган туралы егжей-тегжейлі ақпаратты - Директорлар кеңесінің мүшелері және Бас директор, оның орынбасарлары туралы ақпаратты, мынадай мәліметтерді қоса алғанда:

- Туған күні;
- Азаматтығы;
- директорлар кеңесі мүшесінің мәртебесі, оның ішінде директорлар кеңесі комитеттеріне мүшелік немесе директорлар кеңесі төрағасының функцияларын орындау, тәуелсіз директорлар критерийлері;
- білімі, оның ішінде негізгі және қосынша білімі (білім беру мекемесінің атауы, бітірген жылы, біліктілігі, алған дәрежесі);
- соңғы бес жылдағы жұмыс тәжірибесі, негізгі жұмыс орны және қазіргі кездегі басқа да лауазымдары, кәсіби біліктілігі;
- қоса атқаратын лауазымдары (Бас директор, оның орынбасарлары);
- бірінші сайланған күні;

- қолданыстағы кезеңде сайланған күні;
- үлестес ұйымдардың тиесілі акцияларының саны мен үлесі.

3.3.3. Компания директорлар кеңесі мүшелерінің және атқарушы органдар мүшелерінің сыйақылары туралы егжей-тегжейлі ақпаратты ашады – орналастырамыз

Орындалмайды

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

63-тармаққа сәйкес КБК Директорлар кеңесі мен Қоғамның атқарушы органы мүшелерінің сыйақысы туралы ақпаратты корпоративтік веб-сайтта немесе қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында орналастыру жолымен жүзеге асырылады.

3.3.4. Компания корпоративтік басқару тәжірибесі туралы ақпаратты қөшілікке жария етеді.

Ішінара орындалады

АНЫҚТАЛҒАНДАР:

Қоғам өзінің қызметі туралы егжей-тегжейлі ақпаратты - қызметінің негізгі міндеттері мен түрлерін, операторлық қызметті, ішкі нормативтік құжаттарды; Акционер, Директорлар кеңесінің құрамы, Бас директор, оның орынбасарлары, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-офицер туралы ақпаратты жария түрде (Қоғамның корпоративтік интернет-сайтында <https://kazaviaspas.kz/> ашады).

Атап айтқанда, КБК 183-тармағымен интернет-ресурста орналастыру үшін ақпараттың ең аз тізбесі айқындалған, оның ішінде корпоративтік басқару практикасы туралы ақпарат қамтылады.

Алайда, міндетті орналастыру үшін регламентелген ақпарат корпоративтік интернет-ресурста ашылатыны туралы өзінің растауды (осы Есептің 3.1.3-тармағын қараңыз).

3.4. Аудиторлық процесс

3.4.1. Компанияның сыртқы аудиторы тәуелсіз, тәжірибелі, беделі жақсы аудиторлық firma болып табылады.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

2023 жылдың аудиторлық есебіне «Дос-Аудит Компания» ЖШС қол қойды.

2024 жылдың аудиторлық есебіне «ARIP Consulting Group» ЖШС қол қойды. Бұл аудит фактісі мен аудитордың тәуелсіз пікірін раставиды.

3.4.2. Аудиторлық ұйым компанияға консультациялық қызметтердің елеулі колемін көрсетпейді, аудиторлық команданың бұрынғы мүшелерін олар аудиторлық ұйымнан босатылғаннан кейін бір жылдан

ерте жұмысқа қабылдау жағдайлары болмайды. Аудитке жауапты әріптестерді ротациялаудың расталған фактілері бар.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

1. Аудиторлық ұйымдар Қоғамға қаржылық есептілік аудитінен басқа жекелеген қызметтер көрсетпеді.
2. Қоғамда қаржылық есептілікті дайындау процесіне, аудиторлық команданың бұрынғы мүшелеріне елеулі әсер етуді көздейтін басшылауазымдарға немесе лауазымдарға жұмысқа қабылдау жағдайлары жоқ.

3.4.3. Сыртқы аудиторды іріктеу конкурс негізінде жүзеге асырылады.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғам Жарғысының 33-тармағының 9) тармақшасына сәйкес аудитті жүзеге асыратын аудиторлық ұйымның анықтамасы Жалғыз акционердің айрықша құзыретіне жатады.

37-тармақтың 14) тармақшасына сәйкес аудиторлық ұйымның, сондай-ақ қоғам акцияларын төлеуге берілген не ірі мемлекеттік нысанасы болып табылатын мүліктің нарықтық құнын бағалау жөніндегі бағалаушының қызметтеріне ақы төлеу мөлшерін айқындау Директорлар кеңесінің айрықша құзыретіне жатады.

Қоғам Жарғысының және ҚР қаржылық есептілік аудитін жүргізу жөніндегі аудиторлық ұйымның таңдауы бойынша сатып алу туралы заңнамасының талаптары сақталады.

3.5. Ішкі аудит

3.5.1. Ішкі аудит қызметі компанияның директорлар кеңесіне тікелей бағынады.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Директорлар кеңесі және оның Комитеттері туралы ереже, IAK Ережесі/ІӘ, IAK Директорлар кеңесіне есеп беруін регламенттейді.

3.5.2. Ішкі аудит қызметі өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті барлық қажетті дағдылары, білімі және басқа да құзыреттері бар тәжірибелі аудиторлардан тұрады. Ішкі аудит қызметі қызметкерлерінің біліктілік талаптары мен негізгі дағдылары (және өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті кез келген басқа да құзыреттері, soft skills дағдыларын қоса алғанда) бекітілді, олардың негізінде персоналды іріктеу жүзеге асырылады.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Қоғамның ішкі аудит қызметінің басшысы Қоғамның ішкі аудит қызметінің құзыretін орындау үшін елеулі тәжірибесі мен құзыretіне ие.

3.5.3. Ішкі аудит қызметі ұйымның мақсаттарына сәйкес ішкі аудиттің басымдықтарын айқындайтын тәуекелге бағдарланған аудиторлық жоспар әзірледі. ІАҚ басшысы Қордың өзгеретін тәуекелдерін ескере отырып, аудиторлық жоспарды кезең-кезеңімен қайта қарайды. Аудиторлық жоспар менеджментпен тығыз өзара іс-қимылда әзіrlenеді және Аудит және тәуекелдерді басқару комитетінің ұсынымы бойынша Директорлар кеңесі бекітеді. Аудиторлық жоспарды жасау кезінде атқарушы органның және Директорлар кеңесінің пайымы/пікірі/күтуі ескерілуге тиіс.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Корпоративтік басқаруга бағалау жүргізу кезеңінде 2024 жылға арналған жылдық аудиторлық жоспарды бекіту бойынша растау табылмады.

2025 жылға арналған жылдық аудиторлық жоспар Қоғамның мақсаттарына сәйкес ішкі аудиттің басымдықтарына сәйкес жасалды, мүдделі тұлғалардың пікірі ескеріледі. Бұдан басқа, Ішкі аудит қызметінің басшысы Директорлар кеңесінің тапсырмаларына сәйкес аудиторлық тексерулерді де жүзеге асырады.

3.5.4. Әрбір аудит үшін аудиттің мақсаттарын, көлемін және оның мерзімдерін сипаттайтын аудиторлық тапсырма, сондай-ақ аудиторлық рәсімдердің тізбесін нақтылайтын аудиторлық бағдарлама жасалады. Аудит жүргізу мерзімдері жауапты болімшелердің басшыларымен келісіледі. Аудиторлық тапсырма неғұрлым тәуекелді салаларға шоғырланған. Аудиторлық тапсырманың мақсаттарын айқындай отырып, ішкі аудиторлар елеулі қателіктердің, алайқтықтың, рәсімдерді сақтамаудың ықтималдығын және басқа да тәуекелдерді ескереді.

Орындалады

БАҚЫЛАУЛАР:

Аудиторлық тапсырма тапсырманы жүргізудің мақсаттарын, көлемдері мен мерзімдерін қамтиды, аудиторлық бағдарлама аудиттің ауқымы мен кезеңін, тәуекелдерді бағалау нәтижелері негізінде жоспарланған аудиторлық рәсімдердің сипатын, уақыт шенберін және көлемін, сондай-ақ ақпаратты жинау, талдау, бағалау және құжаттау рәсімдерін қамтиды.

Аудиторлық тапсырманың басшысы аудит объектісін хабардар етеді және аудиторлық тапсырманың орындалуын бақылауды жүзеге асырады.

Ағымдағы бағалауға әсер етпеген түйінді сәттер,

**бірақ корпоративтік басқарудың ең үздік тәжірибесіне сәйкес
мыналарды жетілдіру үшін салалар болып табылады:**

1. Процестерді талдауга, бақылау рәсімдерін қолдануға, оларды бағалауга және мониторингілеуге тәсілдерді қоса алғанда, ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің компоненттеріне бағалау жүргізуді - бизнес-процестерді талдауга тәсілдерді, процестер бойынша біріздендірілген бақылау рәсімдерін, оларды бағалау мен мониторингілеуді көздеу.

Осылайша, ККУ-ның 109-тармағына сәйкес, IAK өз қызметін жүзеге асыру кезінде тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйесінің тиімділігін бағалауды жүргізеді»

2. Тәуекел-менеджмент саласындағы ішкі құжаттарды, сондай-ақ Қоғам үшін елеулі тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау және мониторингілеу рәсімдерін құжаттандыру жолымен тәуекелдерді басқару қағидатын іске асыру қажеттігіне назар аударылсын.

Мәселен, КБК-нің 8-тармағына сәйкес Корпоративтік басқару қағидаттарының бірі - тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және аудит қағидаты болып табылады.

КБК-нің 151-тармағында тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі барлық елеулі тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау және мониторингілеу рәсімін, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін төмендету бойынша уақтылы және барабар шаралар қабылдауды көздейтіні регламенттелген.

Корпоративтік басқару диагностикасының нәтижелері бойынша бағалау

Компанияның корпоративтік басқарудың үздік тәжірибесіне сәйкестігінің қорытынды мәні **82,71 баллды** құрады.

Қол жеткізілген қорытынды мән Жалғыз акционердің, Директорлар кеңесінің және атқарушы органның бірлескен күш-жігерінің арқасында корпоративтік басқарудың қанағаттанарлық деңгейі туралы куәландырады.

Корпоративтік басқару деңгейін есептеу

№	Құрамдастырылған бөліктің атауы атауы	Компоненттер бойынша жиыны	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Корпоративтік басқару құрылымы	93,58								
1.1.	Корпоративтік басқару құрылымы	88	100	100	100	100	100	100	100	0
1.2.	Корпоративтік басқару қағидаттарын жалпы үстану	94	75	100	100	100				
1.3.	Қаржы-мудделі тараңтардың құқықтары	100	100	100	100	100	100	100	100	
1.4.	Мұдделер қақтығысы	95	100	100	75	100	100			
1.5.	Құзыреттерді шектеу	92	75	100	100					
2	Процесстер	84,38								
2.1.	Директорлар кеңесінің тиімділігі	81	100	25	100	100	100	100	25	100
2.2.	Атқарушы органдың тиімділігі	75	100	100	25					
2.3.	Сыйақы және сабактастық	83	50	100	100					
2.4.	Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару	75	100	100	100	50	25			
2.5.	Комплаенс	92	75	100	100					
2.6.	Жоспарлау және мониторинг	100	100	100	100	100				
3	Корпоративтік басқарудың ашықтығы	70,18								
3.1.	Ақпараттық саясат	50	100	0	50					
3.2.	Қаржылық ақпаратты ашу	57	50	50	100	100	50	50	0	
3.3.	Қаржылық емес ақпаратты ашу	44	100	25	0	50				
3.4.	Аудиторлық процесс	100	100	100	100					
3.5.	Ішкі аудит	100	100	100	100	100				
	ЖИЫНЫ	82,71								

**Анықталған сәйкесіздіктерді жою және «Қазавиақұтқару» АҚ
корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі
практикалық ұсынымдар**

№	Ұсынымдар
1.	Директорлар кенесінің карауына енгізілетін мәселелерді негұрлым мүкият пысықтау үшін Директорлар кенесінің жаңынан комитеттер/комитеттер құру мүмкіндігін қарастыру. («Акционерлік қоғамдар туралы» КР Заңының 53-1-бабы және Корпоративтік басқарудың үлгі кодексінің 8-параграфының нормалары)
2.	Директорлар кенесінің отырыстарында тұрақты негізде - жыл сайын немесе жарты жылда бір рет мынадай мәселелер: - Қоғамның корпоративтік басқарудың бекітілген қағидаттарын және олардың тиімділігін ұстануы; - тиісті шешімдер кабылдай отырып, Корпоративтік басқару кодексінің (бұрын колданыста болған) ережелерін сақтау/сақтамау; - орнықты даму мәселелерін карау.
3.	Қоғамның Директорлар кенесі туралы ереже мәжілістердің хаттамаларын ресімдеу тәртібін көрсете отырып өзектендіру, сондай-ақ хаттаманың міндетті нормалары мен нысанын айқындасын.
4.	Қоғамның корпоративтік хатшысы немесе өзге де ЖҮК туралы ережеде Қоғамның корпоративтік хатшысының енбегіне акы толеу және сыйакы толеу шарттары көзделсін.
5.	Алаяқтықтың алдын алу, анықтау және оған жол бермеу, алаяқтық фактілерінен шығындар базасын жүргізу, жауапты тұлғаларды айқындау және оның орындалуына мониторинг жүргізу тетіктерін көздейтін Алаяқтыққа қары іс-кимыл саясаты бекітілсін.
6.	Іскерлік этиканың корпоративтік кодексін Қоғамның Директорлар кенесі бекітсін (Қоғамның КБК-нің 178-тармағы)
7.	Қоғамның Директорлар кенесі мүшелерінің қызметіне енгізу бағдарламасы бекітілсін және ол Қоғамның Директорлар кенесінің жана мүшелерін сайлау кезінде практикаға енгізілсін (Қоғамның КБК-нің 56 және 57-тармақтары).
8.	Директорлар кенесінің құрамындағы функцияларды орындау үшін жеткілікті қажетті дағдылар мен құзыреттерді алу және дамыту үшін Қоғамның Директорлар кенесі мүшелерінің көсіби даму бағдарламасы бекітілсін (Қоғамның КБК-нің 56-тармағы).
9.	Директорлар кенесіне сырттай дауыс беру нысанындағы отырыстардың санын қыскарту ұсынылады (Қоғамның КБК-нің 68-тармағы).

10.	Директорлар кеңесі қызметінің тиімділігін бағалауды (өзін-өзі бағалау және тәуелсіз сарапшыларды тарта отырып) жүргізу рәсімдерін енгізу (КБК-ның 9-параграфы).
11.	Бас директордың қызметін бағалау жөніндегі қоғамның ЖҮК-сы бекітілсін, сондай-ақ жыл сайынғы негізде оның уәждемесі мен жауапкершілігін арттыру мақсатында Бас директордың ҚЭК-ін қалыптастыру (Қоғамның ҚБК-ның 124 және 125-тармақтары)
12.	Тәуекелдерді басқару жүйесін (Қоғамның ҚБК 17-параграфы) және ішкі бақылау жүйесін (Қоғамның ҚБК 18-параграфы) дамытуды қамтамасыз ету.
13.	Қоғамның стейкхолдерлері үшін ақпаратты Қоғамның жылдық есебін қалыптастыру және жариялау жолымен ашу практикасын енгізу (Қоғамның ҚБК-ның 184 - 186-тармақтары). Жылдық есепті Директорлар кеңесі бекітуге тиіс.
14.	<p>«Ақпаратқа қол жеткізу туралы» КР Заңына және Қоғамның ҚБК тармагына сәйкес Қоғамның интернет-ресурсында ақпаратты ашуды қамтамасыз ету (осы Есептің 3.1.3-тармағын қараңыз):</p> <ul style="list-style-type: none"> - тәуекелдерді басқару туралы; - дивидендтік саясат туралы; - мынадай мәліметтерді қоса алғанда, директорлар кеңесінің мүшелері туралы: фотосурет (директорлар кеңесі мүшесінің келісімі бойынша), тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), туган күні, азаматтығы, директорлар кеңесі мүшесінің мәртебесі (тәуелсіз директор, жалғыз акционердің өкілі), директорлар кеңесі мүшесінің функцияларын көрсету, оның ішінде директорлар кеңесінің комитеттеріне мүшелік немесе директорлар кеңесі төрағасының функцияларын орындау, білім беру, оның ішінде негізгі және қосымша білім беру (білім беру мекемесінің атауы, бітірген жылы, біліктілігі, алған дәрежесі), соңғы бес жылдағы жұмыс тәжірибесі, негізгі жұмыс орны және қазіргі уақытта атқаратын басқа да лауазымдары, кәсіби біліктілігі, директорлар кеңесіне бірінші сайланған күні және қолданыстағы директорлар кеңесіне сайланған күні, үлестес ұйымдардың тиесілі акцияларының саны мен үлесі, тәуелсіз директорлардың өлшемдері; - мынадай мәліметтерді қоса алғанда, бас директор және оның орынбасарлары: фотосуреті, тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), туган күні, азаматтығы, лауазымы және атқаратын функциялары, білімі, оның ішінде негізгі және қосымша білімі (білім беру мекемесінің атауы, бітірген жылы, біліктілігі, алған дәрежесі), соңғы бес жылдағы жұмыс тәжірибесі, кәсіби біліктілігі, қоса атқаратын лауазымдары, тиесілі акциялардың саны мен үлесі аффилиирленген ұйымдар; - қаржылық есептілік туралы; - жылдық есептер туралы;

	<ul style="list-style-type: none"> - сыртқы аудитор туралы (бұрын қаржылық есептілік аудиті бойынша қызмет көрсеткен аудиторлық үйымдардың атаулары туралы, уәкілетті органдардың жылдық қаржылық есептілік аудитін жүргізу туралы қабылдаған шешімдері туралы); - мынадай мәліметтерді қоса алғанда, жарғылық капиталдың құрылымы туралы: шығарылған акциялардың (қатысу үлестерінің) саны мен атаулы құны, акциялармен берілген құқықтардың сипаттамасы, жарияланған, бірақ орналастырылмаған акциялардың саны мен атаулы құны, жалғыз акционердің (қатысуышылардың) құрамы, оларға тиесілі жай акциялардың (қатысу үлестерінің) саны мен үлесі, мемшік құқықтарына билік ету тәртібі; - мәміле тараптары, мәміленің елеулі талаптары (мәміле мәні, мәміле бағасы), мәмілені макұлдау туралы шешім қабылдаған орган туралы мәліметтерді қоса алғанда, жасалуына мүдделілік бар мәмілелер туралы; - мәміле тараптары, мәміленің елеулі талаптары (мәміле мәні, мәміле бағасы), мәмілені макұлдау туралы шешім қабылдаған орган туралы мәліметтерді қоса алғанда, ірі мәмілелер туралы; - орнықты даму саласындағы қызмет туралы; - бекітілген дивидендтердің мөлшері туралы; - жаңалықтар мен баспасөз хабарламалары туралы. <p>Қоғамның КБК 63-тармағына сәйкес Қоғамның интернет-ресурсында немесе қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында: Директорлар кеңесі мен атқарушы орган мүшелерінің сыйақысы туралы ақпарат.</p>
15.	Аудитор таңдауды жүзеге асыру тәртібін және қаржылық есептілік аудитін жүргізу тәртібін реттейтін ЖҰТ бекітілсін (КБК-ның 165-тармағы).